

El quart tractament

Més d'un cop ens hem referit, en aquesta columna, al text del professor Coromines (*Lleures i converses d'un filòleg*, pàg. 89), segons el qual el català és una llengua que té un sistema de tres tractaments: *tu*, *vós* i *vostè*. Diu Coromines: "De fet jo no sé cap filòleg ni preceptista responsable que hagi condemnat l'ús de *vostè*, ni l'hagi considerat menys recomanable que el de *vós*. De cap manera no s'ha de pensar que en la creació de *vostè* hagi pogut intervenir cap influència castellana. Temia raó Fabra quan el considerava mot inqüestionablement legítim...". I hi afegeix poc després: "En realitat, però, la imitació del francès i del castellà existeix tant per part dels qui rebutgen *vós* com dels qui rebutgen *vostè*. Francès i castellà són llengües que no tenen més que dos tractaments; d'altres, com l'anglès o les llengües clàssiques, només en tenen un; d'altres, en tenen tres, com el català...". Nosaltres també som uns decidits partidaris del tractament de *vós*; que usem en el tracte amb moltes persones que estimem i respectem alhora, i advoquem perquè no sigui bandejat de totes aquelles ocasions en què escau perfectament, però no podem abonar la condemna categòrica del tractament de *vostè* que s'ha expressat ara darrerament en les pàgines del nostre diari: qualificar-lo de "botifler" (greu ofensa a tantes persones de catalanitat irreprotxable) no és, al nostre entendre, sinó un excés de zel patriòtic de l'admirat amic Artis-Gener.

En realitat, però, el que volíem indicar és que podem considerar que el català, de fet, té un sistema de quatre tractaments (com el castellà i el francès el tenen de tres). Aquest quart tractament, que és el més cerimoniós, protocol·lari i diferent de tots, demana els verbs, els pronoms febles i els possessius de tercera persona, però no usa de pronoms forts, sinó dels grups nominal *el senyor, la senyora* etc., determinats, molt sovint, pels noms propis corresponents o per designacions de càrrecs, títols honorífics, etc.: *Si el senyor té la bondat de passar... Si la senyora m'ho permet, li diré que...*

Es el tractament propi de les epístoles protocol·laries iniciades amb la fórmula *saluda* (normalment ja impresa), usualment breus, però en què, per molt extenses que fossin, en una redacció conseqüent, no hauria d'aparèixer el pronom *vostè* (ni, òbviament, *tu* ni *vós*). I és el que usem en narrativa, en casos en què tant *vós* com *vostè* foren anacrònics.